

KINDEREN EN JONGEREN MET EEN VLUCHTVERHAAL

1. DREMPELS

1.1 Ledenwerking

Zoals gebleken uit onderzoek (Morreel E., 2015) denkt een deel van de ouders uit kwetsbare gezinnen niet aan de mogelijkheid van jeugdwerk voor hun kind. Wil je deze gezinnen bereiken, is het belangrijk om hier bewust op in te zetten.

- Maak promo op plaatsen waar diverse ouders komen. Denk maar aan OCMW's, Verenigingen waar armen het woord nemen, centrum voor basiseducatie, Kind & Gezin, OCMW, ... Je kan met deze organisaties ook samenwerken, tenslotte zien zij veel gezinnen die in aanmerking zouden komen voor jullie werking. Zij hebben vaak al een beter contact, kunnen jullie werking in een vertrouwde omgeving uitleggen en hen overtuigen van de meerwaarde van de jeugdvereniging.
- Denk eens na over alternatieve werving. Ga bvb. op zoek naar werkingen die werken met kinderen met kansarmoede- of migratie-achtergrond. Misschien kan een deel van de leidingsploeg daar eens langsgaan om spelletjes te spelen? (bvb. in een opvangcentrum, een lokale buurtwerking ...)
- Thuisbezoek: Voor kwetsbare kinderen en jongeren of kinderen met een migratie-achtergrond/vluchtverhaal, kan een thuisbezoek heel waardevol zijn. Let er op dat je een duidelijke afspraak maakt, let op je taal, duid wat het jeugdwerk inhoudt en wat er zo leuk aan is, neem eventueel een brugfiguur mee (hoor bv. eens bij het OCMW). Het is ook interessant om wat visueel materiaal mee te nemen, dat je na je bezoek ook kan achterlaten.
- Verlies van leden: Als je merkt dat bepaalde leden het moeilijk hebben met kinderen of jongeren met een vluchtverhaal, treed met hen in dialoog: wat is het dat het voor hen moeilijk maakt? Probeer hen duidelijk te maken dat de jongere net is zoals de anderen: iemand die graag zich wil amuseren en plezier wil maken op de jeugdbeweging. Denk goed na over de communicatie naar je leden toe voordat er een jongere met een vluchtverhaal naar de jeugdbeweging komt: moeten jullie de groep op voorhand inlichten of niet?

1.2 Promomateriaal

- Pas je promotie aan naar ouders die het jeugdwerk niet kennen, maak gebruik van afbeeldingen, symbolen etc om uit te leggen wat jullie werking juist inhoudt.
- Gebruik geen moeilijke terminologie zodat ook ouders wiens Nederlands niet zo goed is, je folder, poster... begrijpen.
- Sommige koepels van jeugdbewegingen hebben infobrochures om de werking uit te leggen in verschillende talen. Aarzel niet om deze te gebruiken wanneer de ouders het Nederlands nog niet voldoende beheersen.
- Sta ook even stil bij de foto's die jullie gebruiken: stralen deze diversiteit uit? Of zie je enkel kinderen uit een bepaalde groep? Hou er rekening mee dat dit niet iedereen aanspreekt. Misschien denken ze op basis van jullie promomateriaal te snel "dat zal wel niets voor mij zijn".

1.3 Inschrijvingen

De organisatie van de inschrijvingen kan al dan niet deelname bevorderen of belemmeren. Volgende tips kunnen helpen:

- Laat de kinderen een aantal keer proefdraaien in je werking. Op die manier kunnen ze ervaren wat het is om naar de jeugdbeweging te komen en of ze dat leuk vinden.
- Reserveer een aantal plaatsen in je groep voor kinderen uit kansarmoede en/of met migratie-achtergrond. Op die manier geef je niet enkel de snelste (en vaak middenklasse) kinderen de kans om in te schrijven. Ouders die het jeugdwerk niet kennen weten immers niet dat je er voor zoiets ook snel moet bij zijn.
- Duidelijke communicatie over wanneer je kan inschrijven, hoe je kan inschrijven, wat de voorwaarden zijn om in te schrijven...
- Doe je de inschrijving op de locatie van je werking, dan is dit het ideale moment om te investeren in de relatie met de ouders. Geef een rondleiding in het gebouw, maak tijd om hun vragen te beantwoorden, wissel contactgegevens uit zodat je hen aan de eerste activiteit kan herinneren en sla een informeel babbeltje. Goed begonnen is half gewonnen.

1.4 Aanwezigheid

Welke verwachtingen hebben jullie als leidingsploeg over de aanwezigheid van de leden op jullie activiteiten? Moeten ze er elke week zijn of is 1 keer per maand ok? Moeten ze iets laten weten als ze niet kunnen komen? Wat als de leden minder vaak komen dan jullie verwachten? Hangen daar gevolgen aan vast? Kinderen in maatschappelijk kwetsbare situaties zijn soms wat wisselvalliger dan andere kinderen. Ze moeten plots op hun jongere broer of zus zorgen, er zijn andere problemen thuis, kinderen met een vluchtverhaal moeten naar Dienst Vreemdelingenzaken enzovoort.

Het is daarom belangrijk om als leidingsploeg eens na te denken over jullie verwachtingen in verband met aanwezigheid tijdens het jaar. Eens die denkoefening gemaakt is, kan je dit ook duidelijker communiceren naar leden en hun ouders.

1.5 Financiën

De kostprijs van het jeugdwerk wordt vaak aangehaald als een van de grootste drempels tot deelname. Gelukkig zijn er heleboel mogelijkheden om deze drempel te verlagen.

- Hanteer verschillende tarieven.
- Breng aan het begin van het jaar in kaart hoeveel een jaar zal kosten.
- Betalen in schijven – een spaarkaart.
- Onzichtbare kosten.

1.6 Het uniform

Een uniform hoort er in veel jeugdbewegingen als vanzelfsprekend bij. Toch is dit een extra kost die betaald moet worden en dus een extra drempel. Wat kan je doen om ouders hierbij te helpen?

- Een keuze maken in het uniform: is een t-shirt voldoende of is het belangrijk dat leden het hele uniform aan doen?
- Rol een tweedehandssysteem uit.
- Jaarlijkse actie
- Vraag- en aanbodlijst

1.7 Communicatie met ouders

- Werk met vaste contactpersonen. Wanneer er telkens een andere begeleider aanklopt bij de ouders, is het voor ouders moeilijker in te schatten bij wie ze terecht kunnen. Werk liever met 1 of 2 vaste aanspreekpunten. Op die manier kan je gemakkelijker investeren in een vertrouwensband.
- Denk na of het zinvol is om op huisbezoek te gaan. Op die manier leren de ouders de leiding nog beter kennen, is er expliciet ruimte voor vragen en kan je bouwen aan een vertrouwensrelatie. Hierbij kan je ook verduidelijken dat jullie het beste voor hebben met het kind: jullie willen vooral dat ze een fijne tijd beleven in jullie werking.
- Informeer ouders regelmatig over jullie werking. Ouders worden graag op de hoogte gebracht van wat jullie doen. Communiceer ook duidelijk over de regels en afspraken in jullie werking.
- Informeer ouders over hun kind. Maak een praatje bij het brengen of oppikken van de kinderen met de ouders en doe dit niet enkel als er iets misliep. Ouders horen ook heel graag wat er goed liep, wat hun kinderen goed kunnen, ... Op die manier toon je waardering voor de kinderen aan de ouders, wat bijdraagt aan de relatie met ouders.

1.8 Tradities & gewoontes

De tradities en gewoontes van je groep (denk aan vlaggenroet, formatie, kreten, bezinningen...) vormen mee wie jullie als groep zijn. Daar verandering in brengen is niet evident en ook niet noodzakelijk om meer diversiteit te realiseren. Toch is het belangrijk om hier even bij stil te staan. Denk even na waarom jullie deze tradities belangrijk vinden, van waar ze zijn ontstaan en waarom jullie ze nog steeds doen.

Zo'n denkoefening is positief op twee manieren: enerzijds reflecteren jullie zelf nog eens over jullie werking en geeft het jullie de kans om eventueel dingen te verbeteren. Anderzijds geeft het antwoorden op vragen die sommige kinderen en jongeren hebben als ze de tradities voor de eerste keer meemaken. Sommige kinderen en jongeren vinden het superleuk om mee te gaan in alle tradities die er zijn in het jeugdwerk, anderen hebben het daar moeilijker mee. Daarom is het aan te raden om moeilijkheden te vermijden en de tradities wat meer te kaderen.

Soms hebben kinderen en jongeren met een diverse culturele achtergrond zelf bepaalde tradities en gewoontes waar jullie nog niet veel ervaring mee hebben. Hierrond maak je best op voorhand zoveel mogelijk afspraken, zo vermijd je misverstanden.

1.9 Taal

Je kunt er niet omheen. Als je gaat spelen met jongeren die nog niet lang in België blijven, dan spreken zij nog onvoldoende Nederlands om vlot een speluitleg te begrijpen. Met een aantal aandachtspunten kun je toch perfect het spel spelen dat je in je hoofd had.

- Wanneer je spreekt gebruik dan korte zinnen, spreek traag en duidelijk. Zorg ook dat je voldoende luid spreekt, dan moeten de jongeren zich daar alvast niet extra voor te concentreren.
- Probeer de speluitleg ook visueel te maken. Druk tekeningen af als je belangrijke woorden wilt uitleggen. Maar je kan een groot spel ook uittekenen. Zo kun je de verschillende stappen van een spel duidelijk maken. Vb: 1ste tekening: Je moet eerst een animator zoeken. Er zijn verschillende animatoren verstopt in het bos. 2de tekening: bij de animator doe je een opdrachtje en krijg je in ruil een kaartje. 3de tekening: met je

kaartje ga je naar de centrale post en kan je daar je kaartje omruilen voor geld. 4de tekening: de groep met het meeste geld wint!

- Een duidelijke terreinafbakening is ook belangrijk. Stap het desnoods af, duidt het aan met rood-wit-rood-wit lint of kegeltjes of
- Gebruik altijd hetzelfde woord, liever geen synoniemen of varianten. Anders heb je het gevoel dat het over iets anders gaat. Vb: Zeg steeds schoen en niet schoen, bot, laars, sandaal. Herhalen van de belangrijkste woorden, kan natuurlijk wel helpen.
- Overdrijf met je bewegingen wanneer je iets uitlegt. Beeld uit wat je bedoelt: lopen, springen, tikken, ... Overdrijf gerust, loop desnoods naar de andere kant van het veld als dat de bedoeling is. Het is altijd handig om met meerdere personen de speluitleg te geven. Terwijl je vertelt toon je wat er moet gebeuren.
- Wanneer je oogcontact maakt met de jongeren, kun je veel sneller zien of ze het begrepen hebben. Vraag hen ook of ze het begrepen hebben en laat voldoende tijd en kijk voldoende lang naar hen, zodat iedereen de kans kreeg om te zeggen "neen". Zo merken ze ook dat je het normaal zou vinden dat ze het niet begrepen hebben.
- Om zeker te zijn dat iemand het begrijpt, kan je de speluitleg ook laten herhalen door iemand. Zorg er zeker voor dat ze zich dan niet hoeven te schamen. Je kan iemand hiervoor ook even apart nemen. Maar wanneer je het uittest, dan zul je het natuurlijk al even snel merken. Het helpt ook om je speluitleg in kleine groepjes te geven. Dan zijn de jongeren ook minder afgeleid, begrijpen ze je gemakkelijker, kun jij ook sneller zien of ze het begrepen hebben en durven zij sneller om uitleg vragen.
- Maak gerust ook gebruik van de jongeren die al beter Nederlands kunnen. Zij kunnen misschien delen van het spel vertalen voor hun vrienden. Laat andere talen dus ook gerust aan bod komen in je werking. Als kinderen weten dat hun taal ook ok is, voelen ze zich sneller op hun gemak in je werking, en dat is van niet te onderschatten belang.
- Durf je speluitleg op te bouwen. Leg eerst de basisversie uit en speel die (bv. eerst een versie zonder boef, daarna met boef, daarna met een aangepaste tikmethode...). Als er extra zaken bij komen voeg je die er na een tijdje toe en zo verder.
- De jongeren zullen onder elkaar zeker hun eigen taal spreken, wat normaal is. Voel dus zeker geen achterdocht wanneer dat gebeurt. We kunnen in hun eigen taal elkaar helpen. Je begeleidt ook een activiteit, geen les, we zijn niet op school.

1.10 Spel

- Besteed tijdens het begin van je activiteit voldoende tijd voor het onthaal. Leer hen kennen, het is niet zozeer de bedoeling dat je al hun namen vanbuiten kent (als je niet vertrouwd bent met buitenlandse namen, gaat dit trouwens toch niet zo snel). Je leert hun namen wel terwijl je speelt. Zorg er vooral voor dat de jongeren zich welkom voelen in jullie activiteit. Dat ze weten wie jullie zijn en wat jullie daar komen doen. Laat ze ontdekken dat die met hun beige hemden wel oké zijn. Je kunt deze kennismaking ook al spelend doen, start met eenvoudige korte spelen die de sfeer er wat in brengen.
- Maak je niet druk als jongeren tijdens het spel liever toekijken. Probeer ze wat te betrekken, maar ga niet overdrijven. Liever dat ze kijken en genieten van jullie spel, dan het gevoel te hebben dat ze of moeten meedoen of moeten weggaan. Door jullie te zien spelen, leren ze jullie ook kennen en gaan ze misschien na een tijd gewoon mee doen. Sommige jongeren wachten immers liever wat af en willen zien of het iets voor hen is, voor ze eraan beginnen. Daarnaast zijn sommige jongeren vaak snel afgeleid. Dat is niet per se omdat ze jullie activiteit niet zo fijn vinden. Dat komt dikwijls omdat ze zoveel aan hun hoofd hebben dat het moeilijk is om lang hun concentratie ergens bij te houden.

- Begin je activiteiten niet te ingewikkeld. Begin laagdrempelig, zodat iedereen zich snel op zijn gemak voelt. Sommige zaken moeten ook wat opgebouwd worden: begin niet meteen met hevige spelletjes, je kent de jongeren immers onvoldoende. Start ook niet meteen met activiteiten waarbij er veel lichamelijk contact is. Heb ook aandacht voor bepaalde gevoeligheden. Niet ieder thema is geschikt. Plan geen spelen met bommen, oorlog of militaire elementen als thema. Maar dat betekent uiteraard niet dat je activiteiten té braaf moeten zijn. Je zou bijvoorbeeld beter het piratenthema laten varen als er Somalische jongeren zijn, maar even een Piet Piraat in het spel is geen probleem: de piraten in Somalië zijn wel wat anders dan Piet Piraat.
- Maar bovenal: zorg ervoor dat de kinderen zich amuseren! Op welke manier, dat maakt niet veel uit, als ze zich maar op hun gemak voelen en het plezierig vinden ;-)